

POPRVÉ V ČR: VÝZKUMNÉ ORGANIZACE SI ZA STÁTNÍ DOTACI SAMY ROZHODNOU, KTERÉ JEJICH VÝSLEDKY MAJÍ ŠANCI USPĚT NA TRHU

Zveřejněno 7. 7. 2014

Technologická agentura České republiky (TA ČR) dnes vyhlásila výsledky první veřejné soutěže v programu GAMA. Vůbec poprvé v historii ČR díky tomu výzkumné organizace dostanou dotaci od státu na otestování, které z jejich nápadů mají šanci prosadit se v praxi.

Celkem bylo do soutěže přijato 31 návrhů projektů, do hodnocení postoupilo 28 návrhů a podpořeno jich bude 10. „Mám velkou radost ze zájmu výzkumných organizací o tento program,“ uvedla Rut Bízková, předsedkyně TA ČR. „Svědčí to o tom, že jsme na dobré cestě. Výzkumným organizacím záleží na tom, aby výsledky výzkumu jejich pracovníků byly pro společnost užitečné. Mělo by se však pamatovat i na to, aby pracovník, který něco vymyslí, měl řádný podíl na tom, co “jeho” organizace utrží za výsledky jeho výzkumu.“

Program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA je rozdělen na dva podprogramy, přičemž první veřejná soutěž byla vyhlášena pouze v podprogramu 1. Ten pomáhá ověřit, zda je výsledek výzkumu provedeného ve výzkumné organizaci využitelný v praxi. Většinou jde o výsledky, které vznikly při řešení výzkumných úkolů neplánovaně, často jde o nové nápady studentů či mladých vědeckých pracovníků. V kompetenci výzkumné organizace je přitom celý proces od vyhledávání vhodných výsledků výzkumu, přes ochranu duševního vlastnictví, až po nabídku výsledků aplikační sféře a rozdělení případných výnosů.

Při posuzování návrhů tak TA ČR nehodnotila věcný obsah výzkumu, ale to, zda sama výzkumná organizace má vhodný systém komercializace výsledků výzkumu a vývoje a ustanoveny takové vnitřní orgány, které budou schopny posoudit (následně kontrolovat a vyhodnotit), zda je jim navrhován k podpoře projekt, který bude mít výsledek uplatnitelný v praxi. Není to tedy TA ČR, kdo rozhoduje, jaký projekt přinese výsledky, ale snaží se o to sama výzkumná organizace, například vysoká škola, ústav AV ČR apod.

Tento přístup, v angličtině nazývaný „proof of concept“, je tímto způsobem v Česku vůbec poprvé v historii podpořen státními financemi. Pro vlastní posuzování už mají výzkumné organizace k dispozici metodiku z fondů Evropské unie (program OP VK řízený MŠMT) známou jako EF-TRANS (efektivní transfer znalostí). Díky programu GAMA Technologické agentury ČR ji teď mohou použít a ověřit, zda opravdu funguje.

Program GAMA ovšem může fungovat i jako pilotní ověření pro daleko větší program stejného zaměření (vytvoření tzv. pre-seed fondu), jenž bude podpořen z evropských fondů v rámci připravovaného operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Z hlediska objemu financí byly v první soutěži programu GAMA podpořeny spíše malé až střední projekty, jeden projekt mohl být podpořen maximálně do výše 21 milionů Kč. Pro první rok řešení (tzn. 2014) bylo úspěšným žadatelům vyhrazeno 15 milionů Kč, zároveň jim ale bylo umožněno zahájit řešení projektu až od ledna 2015 (bez krácení celkové dotace). Někteří z nich tuto příležitost využili a z toho důvodu TA ČR nepodpoří tolik projektů, kolik by rozpočet alokovaný na rok 2014 umožňoval. V roce 2015 totiž dojde k součtu závazků projektů financovaných jak od července 2014, tak i ledna 2015.

Technologická agentura ČR doufá, že konečně nastává doba, kdy se bude ve větší míře dařit úspěšně zhodnocovat výsledky výzkumu a vývoje v České republice. O účast na

hodnocení projektů v programu GAMA a rozhodování o nich totiž projevila zájem řada českých bank, které hledají příležitosti k investicím do inovativních řešení. „Základní myšlenka programu GAMA, tedy posílení odpovědnosti příjemce dotací na tom, jaký přinesou užitek, je podle mne zcela zásadní a pro další zvýšení efektivity státní podpory nesmírně prospěšná. Jde sice o první, poměrně malý krok, ale doufám, že svým způsobem přelomový. Představuje totiž posun od formálního přístupu, neorientovaného na výsledek, k důrazu na nastavení systému s cílem dosažení jasných a úspěšných výsledků.“ říká člen Rady programu Luděk Niedermayer, renomovaný ekonom, poslanec Evropského parlamentu a bývalý a viceguvernér ČNB.

Technická agentura České republiky je organizační složkou státu, která zabezpečuje přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu a zadávání veřejných zakázek ve vývoji a inovacích.
16. července 2014